

Pestactieplan Freinetschool De Harp

Samen tegen pesten

Onze school wil een aangename, warme en stimulerende omgeving bieden aan alle kinderen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en ontplooien. Op deze school focussen wij niet enkel op het schoolse leren maar zorgen wij ook voor elkaar, vieren we feest, lachen wij veel, geven we elkaar complimenten en mogen we zijn wie we zijn...

Iedereen is tegen pesten, maar toch komt het vaker voor dan je denkt. Ondanks alles wat wij ondernemen om een prettige sfeer en een veilig klimaat te creëren, kunnen peestsituaties zich ook in onze Freinetschool ontwikkelen. Pestgedrag komt in alle scholen voor. Dit is geen nieuw fenomeen maar heeft vooral te maken met de leeftijd en het groeiproces dat kinderen doormaken. Omdat pesten een grote impact heeft op de kinderen, wil de school zich inzetten om pesten zo goed mogelijk te voorkomen en aan te pakken. Een neergeschreven pestactieplan zorgt ervoor dat de procedure voor iedereen duidelijk is.

Wat is pesten?

Even stilstaan bij de definitie van pesten lijkt ons zinvol. Pesten is intentioneel, gewelddadig en meestal herhaald gedrag van 1 of meer personen, met de bedoeling om de andere(n) te kwetsen. De schade kan psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal zijn. Wie gepest wordt, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake van een ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding tussen diegene die pest en de gepeste.

Wat is het verschil met plagen?

Plagen	Pesten
Gebeurt spontaan	Gebeurt opzettelijk
Heeft geen kwade bijbedoelingen	Wil iemand bewust kwetsen
Rollen wisselen: de ene plaagt eens, dan de andere	De rollen wisselen niet
Van korte duur/onregelmatig	Systematisch
Tussen gelijken. De geplaagde kan zich goed verdedigen	Het kind dat gepest wordt kan zich niet verdedigen en voelt zich bedreigd
Niemand lijdt onder de plagerijen	Het kind dat gepest wordt, lijdt geestelijk en/of lichamelijk. De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel.

Welke zijn de mogelijke gevolgen van pestgedrag?

Pesten kan een sterke negatieve impact hebben op de ontwikkeling van het kind dat gepest wordt: een laag zelfbeeld en zelfvertrouwen, slechte schoolresultaten, moeilijke sociale omgang in diverse contexten, chronische fysieke klachten zoals hoofd -en buikpijn, onbewuste gedragsproblemen zoals agressiebuien zijn mogelijke schadelijke gevolgen. Zowel kinderen die gepest worden als kinderen die pesten en omstaanders (getuigen) dragen de fysieke en psychologische gevolgen van pesten.

Informatie voor ouders

Op school stellen wij een brochure '*Pesten aanpakken. Wat kunnen ouders doen?*' ter beschikking voor wie wat meer informatie wenst rond pesten. In deze brochure worden een aantal kernelementen van pesten uitgebreid beschreven. De brochure geeft ouders concrete informatie over wat ze thuis kunnen doen om pesten te voorkomen of er mee om te gaan. Ze richt zich zowel naar ouders van kinderen die pesten, als ouders van kinderen die gepest worden en ouders van omstaanders. We lijsten hieronder graag voor jou enkele belangrijke punten uit de brochure op:

- Vermijd de termen slachtoffer en pester
- Werk aan zelfvertrouwen, het is de sleutel
- Pesten is aangeleerd gedrag, je kan er iets aan doen. Beschouw het als een leersituatie
- Betrek je kind zo veel mogelijk bij de stappen die je zet

Voor wie meer duiding rond pesten in andere talen wenst, verwijzen we graag naar:

<https://www.klasse.be/4472/meertalig-communiceren-met-ouders-met-vertaalfiches/>

Hoe trachten wij in onze schoolomgeving pestgedrag te voorkomen?

In onze school wordt dagelijks gewerkt aan het scheppen van een positief en warm klimaat. Wij hechten veel belang aan een prettige klas- en schoolsfeer, heel wat concrete werkvormen en activiteiten dienen de verbondenheid ten goede te komen. Immers, hoe meer kinderen zich verbonden voelen met de school en het schoolklimaat als positief ervaren, hoe minder frequent pesten voorkomt op school.

In kringgesprekken, klasraden en schoolraden worden ideeën uitgewisseld, afspraken gemaakt en conflicten besproken. Kinderen worden gehoord en leren luisteren naar elkaar. Conflicten en meningsverschillen maken deel uit van het leven,

hoe we ermee omgaan echter moet geleerd worden. Samen wordt er naar oplossingen gezocht. Dit werkt het inlevingsvermogen in de hand. Tijdens de kindcontacten maken de leerkrachten tijd om individuele gesprekken met elke leerling aan te gaan. Het welbevinden van de leerling wordt besproken. Wij vinden het belangrijk om ook tijd en ruimte te voorzien voor informele momenten, kinderen kunnen bij ons terecht, wij zijn er voor hen.

Algemene preventie

Kinderen krijgen belangrijke sociale vaardigheden aangeleerd. Ze leren zelf verantwoordelijk te zijn, zoals opkomen voor elkaar. Het is belangrijk om ruzies of pesterijen niet als een probleem van het kind te zien. Met de vinger wijzen, leidt niet tot een oplossing. Beter is te denken dat kinderen nog bepaalde vaardigheden missen, die gewoon nog moeten geleerd worden. Kinderen leren hun gedrag te reguleren, emoties te verwoorden en een plaats te geven. Kinderen moeten weten dat ze te allen tijde mogen spreken en dat er naar hen geluisterd zal worden. Immers de school is van iedereen, samen zorgen we voor een veilige en aangename klas- en schoolsfeer. Als kinderen sociaal en emotioneel sterk staan, gaan ze minder snel negatief gedrag vertonen.

Leerkrachten spelen een cruciale rol. Zij staan model en staan garant voor een veilig klasklimaat. Vanuit een respectvolle en gelijkwaardige houding wordt er met de kinderen gecommuniceerd. De leerkracht bekrachtigt en luistert naar elk. Kinderen worden op een positieve manier benaderd. We benoemen elkaars sterktes en geven complimenten. Elk kind dient zich gewaardeerd te voelen en dient te voelen dat zijn/haar deelname aangemoedigd en geapprecieerd wordt. Kinderen voelen zich beter op een school waar participatie vaak aan bod komt.

Wij geven ruimte aan de kinderen om zelf te leren en te ontdekken. Elke mening doet er toe. Iedereen telt mee, iedereen mag er zijn. We moedigen graag de betrokkenheid en participatie van elk aan. Onze school is een leefgemeenschap, gestoeld op diversiteit en democratie. Een plek waar samenhang van groot belang is.

Op deze manier trachten wij een warm en veilig klimaat te bieden. Het kan pestgedrag mogelijks voorkomen of verminderen.

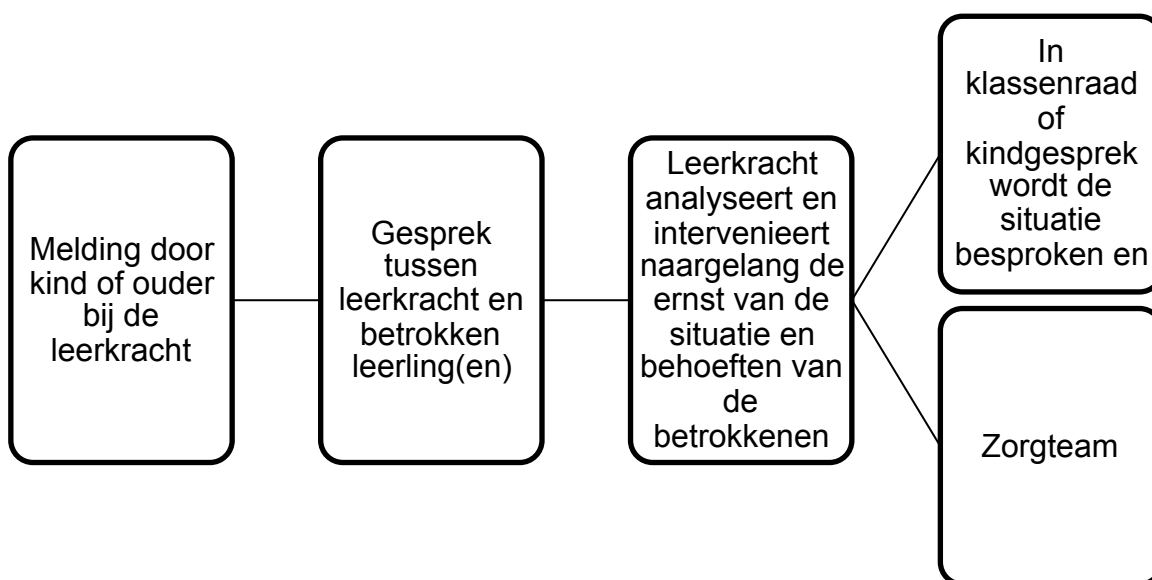
Gerichte preventie

Op regelmatige basis wensen wij in de klassen stil te staan bij het thema pesten. Dit doen we aan de hand van specifieke activiteiten en initiatieven. We sporen de kinderen aan om na te denken over pestgedrag en de gevolgen ervan. Door pesten bespreekbaar te maken in de klasgroep, streven we naar het vergroten van empathie en kunnen mogelijke taboes doorbroken worden. We willen kinderen aanmoedigen om verantwoordelijkheid te nemen en te reageren op kwetsend gedrag. Anderzijds willen we beklemtonen dat melden van pestgedrag niet hetzelfde is als klikken. We willen een duidelijk signaal geven: melden van pestgedrag is opkomen voor de groep.

We verbinden ons ertoe over het welbevinden van de kinderen te waken. Indien er zich toch pestgedrag voordoet, wensen wij dit snel te detecteren en adequaat aan te pakken. Daartoe is het van belang dat de voelsprietten scherp staan. Leerkrachten zijn opmerkzaam en trachten signalen tijdig op te merken. De kinderen kunnen bij de leerkrachten terecht met hun verhaal, ze nemen elk verhaal au sérieux en maken tijd voor hen.

Wat te doen wanneer je als ouder signalen opmerkt?

Wanneer je als ouder kennis of een vermoeden hebt van een pestsituatie, gelieve dan zo snel mogelijk de betrokken klasleerkracht(en) op de hoogte te brengen. In de eerder genoemde brochure vindt u informatie rond signalen van pestgedrag.

Indien we van mening zijn dat het om een concrete pestsituatie gaat en dit niet duurzaam in de klasgroep kan aangepakt worden, opteren we ervoor om het zorgteam in te schakelen. Zij zal naargelang de situatie en in overleg met relevante

betrokkenen, beslissen welke aanpak het meest passend is. De ouders worden vervolgens op de hoogte gebracht.

Aanpak op school

Er kan gekozen worden voor de **No Blame-aanpak**. Deze methode sluit heel goed aan bij de Freinetvisie. We geloven in deze humanistische methode waarin dialoog en groepsverantwoordelijkheid centraal staan. Aangezien pesten zich in groep voordoet, zijn we dan ook van mening dat we alle betrokkenen dienen te betrekken. We focussen ons op het aanleren van positief gedrag. Bij straffen daarentegen wordt er niet ingezet op het aanleren van gedragsalternatieven. Ze leren dan enkel wat niet mag en men wordt gedwongen te gehoorzamen. De context waarin het pesten ontstond en zich voordoet, wordt dan ook al te vaak niet aangepakt (omstaanders...). Door in te zetten op de groepsverantwoordelijkheid ontstaat er een positieve groepsdruk om ander gedrag te vertonen. Samen zorgen we voor een duurzame oplossing.

Uiteraard is elke pestsituatie anders en wordt deze telkens anders benaderd. De No Blame-aanpak biedt ons een leidraad bij het aanpakken van pestproblemen, het zorgteam bekijkt bij een concrete pestsituatie hoe de stappen zullen doorlopen worden.

We lichten het No Blame-stappenplan even kort toe:

- De zorgcoördinator gaat een gesprek aan met het kind dat gepest wordt. Deze tracht te achterhalen wie pest en zoekt bij het kind dat gepest wordt naar mogelijke 'vrienden' of personen bij wie hij/zij zich goed voelt (steun) en stelt voor om met hen een groepje samen te roepen. Tevens worden een aantal neutrale kinderen uitgenodigd.
- In totaal brengt de zorgcoördinator 6 tot 8 kinderen samen, zowel het kind dat pest, meelopers, neutrale kinderen als vrienden van het kind dat gepest wordt worden uitgenodigd.
- In het gesprek worden de gevoelens van het kind dat gepest wordt toegelicht. Aan de kinderen wordt gevraagd om voorstellen te doen opdat het kind dat gepest wordt zich beter zou voelen. Gevoelens staan centraal. Wanneer iemand zich slecht voelt, nemen we dit serieus en doen we er samen iets aan. Straffen worden er niet gegeven. Termen als pesten, schuld, dader en slachtoffer worden vermeden.
- Klemtoon ligt op de verantwoordelijkheid, de zorgcoördinator maakt de kinderen duidelijk dat ze hen nodig heeft om het probleem op te lossen.

- De kinderen krijgen de nodige tijd om hun voorstellen uit te voeren.
- Na één week, gaat de zorgcoördinator een gesprek met elk individueel aan, ook met het kind dat gepest wordt. Er wordt nagegaan in hoeverre de voorstellen werden uitgevoerd en hoe hij/zij zich voelt.
- Kinderen worden gevraagd nieuwe voorstellen te doen en er wordt een volgend evaluatiemoment afgesproken.
- De situatie wordt door de zorgcoördinator en leerkrachten opgevolgd.

De No Blame-interventie kan een aantal keren herhaald worden. Leidt de interventie uiteindelijk niet tot de gewenste resultaten dan werken we op maat een herstelgericht plan uit, waarbij we ervoor kiezen om afspraken op papier te zetten en op te volgen.